

ONDERWERP

Locatie Basisschool Eexterveen - milieuhinder afstanden

PROJECTNUMMER

30111159

DATUM

19 januari 2022

ONZE REFERENTIE

D10041574:66

VAN**AAN**

BugelHajema

1 Inleiding

Basisschool De Kameleon is in Eexterveen op zoek naar een nieuwe locatie voor de school. Het gebouw waar de basisschool De Kameleon in gevestigd is, is een verouderd gebouw (65 jaar oud) en is te klein geworden. De school gebruikt daarom sinds 2015 noodgedwongen een noodgebouw. Om deze verschillende redenen is de basisschool op zoek gegaan naar kansrijke oplossingen voor de huisvesting van de school. Hiervoor heeft de gemeente een haalbaarheidsstudie gedaan naar mogelijke renovatie of nieuwbouw voor de basisschool. De raad heeft besloten (raadsvergadering 18 maart 2021) om voor de school een nieuw gebouw te bouwen en heeft het bestaande sportveld achter het huidige schoolgebouw aangewezen als zoekgebied (zie Figuur 1). Binnen de situering van de basisschool op het sportveld zijn, in overleg met belanghebbenden en de omwonenden (21, 22, 23 juni en 25 augustus) verschillende varianten besproken. Er is een vervolgens een brede afweging gemaakt met uiteenlopende aspecten. Het college van B&W heeft de situering in de noordoosthoek van het sportveld als voorkeursvariant (variant 1) aangewezen (26 oktober 2021).

De voorkeurslocatie is gelegen op de sportvelden binnen de bestaande groenstructuren nabij enkele woningen, agrarische bestemmingen en een paardenrenbak voor particulier gebruik. De ontwikkeling van een nieuwe school kan een impact hebben op functies in de omgeving. Voor de woningen is reeds onderzocht wat de mogelijke geluidsbelasting van de nieuwe school en het schoolplein is op de omliggende woningen. Op de particuliere paardenhouder met paardenbak (Koffielaantje 34) kan de basisschool ook impact hebben, dit wordt onderzocht in voorliggende memo. Om voor deze locatie de impact van de nabij gelegen particuliere paardenhouder op de geplande basisschool te onderzoeken, heeft BugelHajema Arcadis gevraagd om inzicht te geven in de mogelijke beperkingen en hinder vanuit de paardenhouder op de voorgenomen basisschoollocatie, en andersom, in Eexterveen. Hierover is voorliggende memo opgesteld. In deze memo wordt inzichtelijk gemaakt of rekening dient te worden gehouden met mogelijke hinderafstanden tussen de paardenhouder en de Basisschool.

In deze memo zal in hoofdstuk 2 kort de huidige en toekomstige situatie worden geschetst ter plaatse van de voorgenomen ontwikkeling. Daarna gaat hoofdstuk 3 in op mogelijk lokaal beleid die betrekking heeft op geur, stof en geluid. In hoofdstuk 4 wordt aandacht besteed aan de mogelijke geluidshinder van de basisschool op de paarden. In hoofdstuk 5 wordt ingegaan op de mogelijke beperkingen en hinder vanuit de hobbymatige paardenhouder op de voorgenomen basisschoollocatie. In paragraaf 5.1 wordt ingegaan op richtlijnen uit de VNG, die in de jurisprudentie als toetsingskader worden geaccepteerd. Paragraaf 5.2 behandelt de meest relevante jurisprudentie in dezen. Ten slotte wordt in hoofdstuk 6 een conclusie gegeven met enkele aanbevelingen.

2 Situatie

Huidige situatie

De voorgenomen locatie voor de nieuwe basisschool De Kameleon is gelegen aan de rand van Eexterveen in het zuidelijke gedeelte van de (lint)bebouwing. De locatie is gelegen schuin achter de huidige locatie van basisschool De Kameleon op het bestaande sportveld. Het sportveld is omringd met groen (bomen en struikgewas). Aan de voorzijde van de sportvelden ligt een toegangsweg om de velden te bereiken. Langs deze toegangsweg zijn circa 24 parkeerplaatsen gelegen. Naast de parkeerplaatsen ligt een perceel met bomen. Ten westen van de locatie bevindt

zich de ijsbaan. Ten noorden van het plangebied ligt een kavel (ALO00-AA-353) met een woning aan het Koffielaantje 34, met daarbij een agrarisch perceel (ALO00-AA-387). Op de kavel van Koffielaantje 34 is ook de paardenbak gesitueerd, op het andere agrarisch perceel worden aardappels verbouwd. Ten westen van het plangebied vindt zich een tennisveld met daarachter de oude locatie van de basisschool en een aantal woningen. Aan de zuidzijde van het plangebied bevindt zich dus de toegangsweg met parkeerplaatsen naar de sportvelden. Tenslotte bevinden zich een aantal woningen ten zuidwesten van het plangebied.

Toekomstige situatie

In de toekomstige situatie is de basisschool voorzien op het voormalige sportveld. De basisschool zal een oppervlakte krijgen van circa 650 m² (fase 1), met een uitbreidingsmogelijkheid van 150 m² voor het GroeiHuis (fase 2). Het schoolplein (licht geel in Figuur 1) is voorzien aan de zuidzijde van het schoolgebouw. Het schoolplein krijgt een oppervlak van circa 300 m² in fase 1, bij een uitbreiding (Groeihuis, fase 2) wordt dit vergroot naar totaal circa 400 m². De andere zijden gaan dienst doen als schoolerf, waarbij onder andere ruimte is gereserveerd voor het stallen van fietsen in een fietsstalling. Binnen het plangebied worden verder nog nieuwe sportvelden gerealiseerd. Het resterende deel van de huidige sportvelden wordt heringericht met twee korfbalvelden en een beachvolleybalveld. Het bestaande parkeerterrein wordt heringericht ten behoeve van het halen en brengen van de kinderen. De weg wordt in twee richtingen berijdbaar met aan het einde een lus, om kinderen af te zetten en terug te rijden. Langs de toegangsweg zullen parkeervakken worden teruggebracht.

Figuur 1: De voorgenomen ontwikkeling voor de basisschool

3 Beleidskaders

De Provincie Drenthe heeft als ambitie (omgevingsvisie, 2018) met betrekking tot geurhinder opgenomen dat zij de huidige luchtkwaliteit willen behouden en, waar mogelijk, verbeteren. Door in de toekomst maatregelen te treffen waar deze nodig zijn. Om te bepalen waar maatregelen getroffen moeten worden om negatieve ontwikkeling van de luchtkwaliteit in Drenthe te voorkomen worden er periodiek onderzoeken uitgevoerd en wordt er gemonitord. De belangrijkste veroorzakers van geurhinder zijn de landbouw en de industrie. Voor geur afkomstig van landbouw

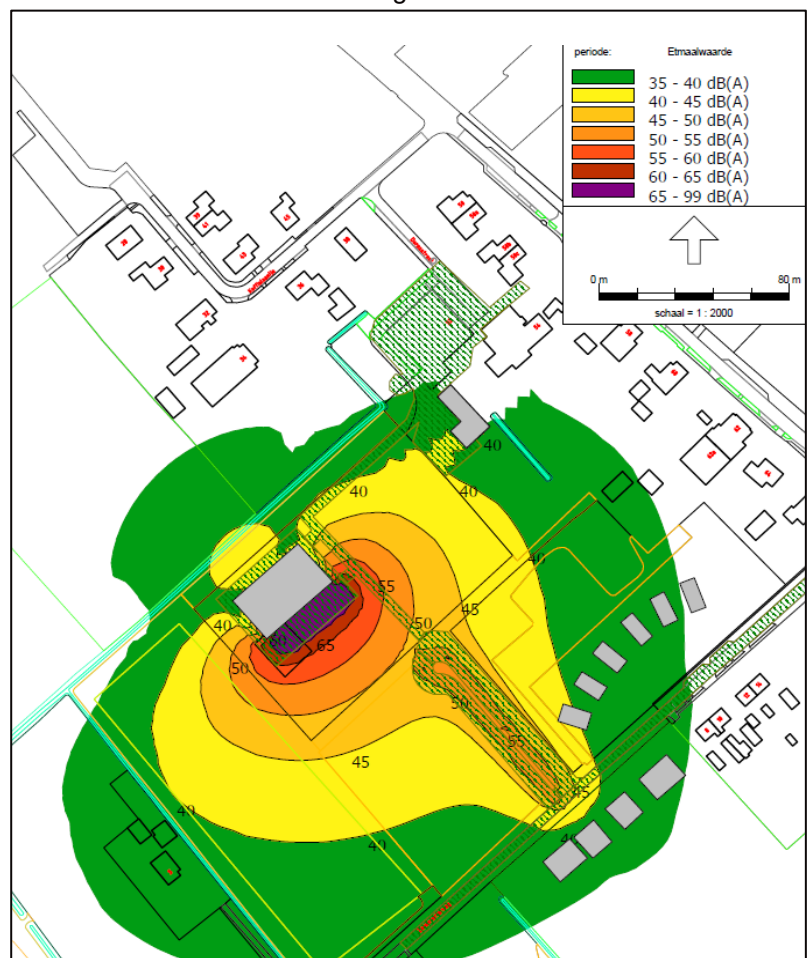
verwijst de provincie naar Wet geurhinder en veehouderij, waarbij het onder de gemeentelijke verantwoordelijkheid valt. De provincie Drenthe heeft verder geen eigen provinciaal geurbeleid. Over stof wordt niet specifiek gesproken. Met betrekking tot geluid gaat de Provincie Drenthe in haar omgevingsverordening (2018) in op stiltegebieden waar strengere regels omtrent geluid producerende activiteiten gelden. Ook wordt ingegaan op verkeerslawaaï en geluid producerende bedrijven. Er wordt echter geen specifiek beleid gegeven die van toepassing is voor deze ontwikkeling. De gemeente Aa en Hunze heeft geen specifiek/aanvullend beleid met betrekking op geluid, geur en stof. Onder een geurgevoelig object wordt volgens de Wet geurhinder en veehouderij begrepen “gebouw, bestemd voor en blijkens aard, indeling en inrichting geschikt om te worden gebruikt voor menselijk wonen of menselijk verblijf en die daarvoor permanent of een daarmee vergelijkbare wijze van gebruik.” Een basisschool moet op basis van deze definitie worden beschouwd als een geurgevoelig object.

4 Geluidshinder van basisschool op paarden

Bestemmingsveranderingen van een aangrenzend perceel, zoals de ontwikkeling van een school, kunnen nadelige effecten hebben op paardenhouderijen. LTO vakgroep paardenhouderij heeft Centaur Consulting gevraagd advies uit te brengen inzake de mogelijke gevolgen van de realisatie van een hondenhotel vlak naast een pensionstal (25 februari 2015). Op basis van literatuurstudie en richtlijnen wordt geadviseerd paarden gedurende de dag niet bloot te stellen aan een geluidssterkte hoger dan 65 decibel (dB). Daarbij moeten de paarden de gelegenheid krijgen om aan dit geluidsniveau te wennen. Het gewenningsproces zal minimaal 2 weken in beslag nemen. Gedurende de nacht wordt een rustperiode van minimaal 5 uur geadviseerd, waarbij de geluidssterkte niet boven 45 dB uitkomt om voldoende gelegenheid tot slapen te geven¹.

Het bereik van het gehoor van een paard begint bij 5-15 decibel (dB) iets hoger dan dat van mensen. Wij kunnen al geluiden vanaf 0 dB waarnemen. Voor mensen beginnen geluidsniveaus boven 120 dB binnen in het oor ongemakkelijk te voelen. Geluidsniveaus tussen 130-140 dB worden gevoeld als pijn. Voor paarden zijn dergelijke plafondwaardes niet bekend.

Uit het akoestisch onderzoek², dat is uitgevoerd om de geluidsbelasting naar de omliggende woningen ten gevolge van de ontwikkeling van de school te bepalen, blijkt dat de geluidsbelasting bij de paardenbak circa 35 tot 40 dB zal zijn (zie Figuur 2). Dit ligt ver onder het advies van 65 dB waar paarden maximaal aan blootgesteld mogen worden gedurende de dag. De geluidswaarden liggen nog onder de geluidswaarden die geadviseerd worden voor de nacht (45 dB). Doordat het schoolplein, vanaf de paardenbak gezien, achter het schoolgebouw komt te liggen, wordt veel geluidsbelasting tegen gehouden door de bebouwing. Omdat de school niet gedurende de nachtelijke uren wordt gebruikt, komt de nachtrust van de paarden vanwege de school

Figuur 2: Berekenende geluidscontour bij de voorkeursvariant (fase 2)

¹ Alle geadviseerde geluidssterktes betreffen waarden te meten in de stal.

² Onderzoek geluidsuitstraling nieuwbouwlocatie De Kameleon in Eexterveen, Noordelijk Akoestisch Adviesburo BV (21 september 2021).

niet in het gedrang. Hiermee worden hoge geluidswaarden op de paardenpak en wei voorkomen. Ook zullen de paarden gaan wennen aan de nieuwe omgevingsgeluiden. Uit expert judgement, van de akoestisch specialist, blijkt ook dat er geen negatieve effecten worden verwacht van geluid op de aanwezige paarden.

Tijdens de realisatie van de school kan de inzet van materieel tijdelijk zorgen voor een verstoring op de paarden. Dit is van tijdelijke duur en zal daardoor niet leiden tot permanente negatieve effecten. In de aanlegfase kan hinder zoveel als mogelijk worden beperkt door bijvoorbeeld een bouwplan of BLVC-plan op te stellen. In het plan worden de mogelijke consequenties, te nemen maatregelen en benodigde communicatie in het kader van de bereikbaarheid, leefbaarheid en veiligheid in en om het plangebied opgenomen. De planning van de bouw kan bijvoorbeeld vooraf met de bewoners aan het Koffielaantje 34 worden besproken. Hierbij kunnen er ook tijden worden afgesproken in het bouwplan wanneer er geen bouwwerkzaamheden plaats vinden, bijvoorbeeld tussen 17.00 en 07.00 uur. Door op deze manier een ritme in de hogere tijdelijke geluidswaarden aan te brengen, raken de paarden hier ook meer aangewend. Hiermee wordt iedereen vooraf op de hoogte gesteld van mogelijke tijdelijke hinder en wordt hinder zoveel als mogelijk voorkomen.

5 Impact paardenbak op basisschoollocatie

5.1 Richtafstanden tussen paardenbak en toekomstige school

Bij projectie van nieuwe bestemmingen dient beoordeeld te worden of er geen hinder kan ontstaan voor het geprojecteerde en ook niet voor de bestaande omgeving. Hiervoor kan in eerste instantie gebruik worden gemaakt van de VNG richtlijn Bedrijven en milieuzonering. In deze richtlijn zijn per inrichting voor verschillende hinderaspecten richtafstanden opgenomen. Deze gaan uit van de afstanden die een gemiddeld bij een nieuwe ontwikkeling in acht dienen te worden genomen. Er wordt een indeling in meerdere milieucategorieën gemaakt. Per categorie wordt steeds een indicatieve afstand ten opzichte van een 'rustige woonwijk' gegeven. Deze indicatieve afstanden lopen op per categorie. Deze richtafstanden zijn dus afgestemd op de omgevingskwaliteit zoals die wordt nagestreefd in een rustige woonwijk of een vergelijkbaar omgevingstype (zoals een rustig buitengebied, stiltegebied of natuurgebied). Een paardenbak zoals aan het Koffielaantje 34, die hobbymatig wordt gebruikt, is hierin niet specifiek benoemd in de VNG richtlijn. Vanuit de VNG Handreiking Bedrijven en milieuzonering is daarom nagegaan bij welke inrichting een paardenbak het beste aansluit en welke afstanden gelden voor de verschillende aspecten. Daarbij is onderscheid gemaakt in de aspecten geur, stof en geluid. Voor de paardenbak kan gekeken worden naar de milieuhinder afstanden van een kinderboerderij of een manege. In Tabel 1 staan richtafstanden uit de Handreiking Bedrijven en milieuzonering van deze inrichtingen weergegeven.

Tabel 1 Richtafstanden per aspect conform Handreiking Bedrijven en milieuzonering

Inrichting	Geur	Stof	Geluid
Kinderboerderij	30	10	30
Manege	50	30	30

De afstanden die in de schets voor de schoollocatie zijn gehouden tot de paardenbak zijn minimaal circa 23 meter (tot de gevel van het gebouw), zie Figuur 3.

Figuur 3: Afstanden van schoollocatie tot de paardenbak.

Meten van de richtafstand

De richtafstand dient gemeten te worden vanaf de grens van de bestemming die een milieubelastende functie toelaat tot de uiterste situering van de gevel van het gevoelige object, die volgens het bestemmingsplan of via vergunningvrij bouwen mogelijk is. Er wordt dus niet gemeten vanaf het bedrijfspand, maar vanaf de grens van het bestemmingsvlak. Er bestaat immers altijd een mogelijkheid dat een bedrijf zijn werkzaamheden uitbreidt en hiermee ook de bedrijfsbebouwing wordt vergroot.

Met betrekking tot deze locatie betekent dit dat de richtafstand gemeten moet worden vanaf de bestemmingsgrens van de enkelbestemming 'Agrarisch – Cultuurgrond' waarbinnen de hobbymatige paardenbak zich bevindt. Hierbij moet gemeten worden tot het bouwvlak van de toekomstige school, ook al wordt de daadwerkelijke gevel van de school verder van de bouwvlak grens afgebouwd. Bij het opstellen van het bestemmingsplan is het belangrijk hier aandacht voor te hebben.

Richtafstanden paardenbak

Door deze afstand van circa 23 meter tussen de schoollocatie tot de paardenbak valt de locatie binnen de richtafstanden voor een kinderboerderij of een manege vanuit de aspecten geur en geluid (zie Figuur 4). Hierdoor zal er nader onderzoek nodig zijn om aan te tonen dat er geen overmatige hinder plaatsvindt. Vanuit het aspect stof geldt dat wanneer uitgegaan wordt van een kinderboerderij er voldaan wordt aan de richtafstand. Gaat men uit van een manege dan voldoet men niet aan de richtafstand. Doordat veel inrichtingen niet specifiek genoemd staan in de VNG richtlijn, zoals ook deze particuliere paardenhouder met paardenbak, is het lastig de juiste richtafstanden te bepalen. De activiteit paarden houden en berijden van paarden, komt het meest overeen met de invulling van een manege.

Figuur 4: Richtafstanden van de paardenbak ten opzichte van de basisschool vanuit het scenario 'inrichting kinderboerderij' en 'inrichting manage'.

Echter sluit de omvang van een manege (vanuit de richtlijn) niet aan op de invulling en omvang van de particuliere paardenhouder met paardenbak in de praktijk. In het volgende hoofdstuk (5.2) wordt verder ingegaan op toegepaste richtafstanden en mogelijke afwijkingen hiervan in de praktijk in relatie tot paardenbakken en gevoelige objecten. Op deze manier wordt beschouwd welke richtafstanden, vanuit de VNG richtlijn en jurisprudentie, passend zijn bij deze specifieke situatie.

5.2 Jurisprudentie

Zoals hierboven benoemd, is het vaak niet eenvoudig om de juiste richtafstand te bepalen. Dit komt doordat de activiteit van een bepaalde inrichting soms niet specifiek in de VNG richtlijn wordt genoemd of omdat de omvang niet past met het gestelde in de richtlijn. Ook zijn de richtafstanden indicatief, wat betekent dat hier onder bepaalde omstandigheden vanaf geweken mag worden. Dit is echter alleen toegestaan indien ondanks de afwijking alsnog een goed woon- en leefklimaat kan worden gegarandeerd. Bovendien dient dit heel goed onderbouwd te worden, dit kan bijvoorbeeld door bepaalde onderzoeken uit te laten voeren.

Dat bij het afwijken van de richtafstanden een goede onderbouwing nodig is dat een goed woon- en leefklimaat gegarandeerd wordt, blijkt wel uit de rechtspraak. In procedures bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State wordt bijvoorbeeld de gemeente Sittard-Geleen er op gewezen dat zij een besluit om af te wijken van de richtafstanden onvoldoende hebben gemotiveerd, met het verzoek dit te herstellen (ECLI:NL:RVS:2019:2146).

Hieronder worden beknopt een aantal uitspraken genoemd die tevens inzicht geven in eerdere uitspraken met betrekking tot richtafstanden van een paardenbak tot een gevoelig object.

- ECLI:NL:RVS:2019:2146 Omgevingsvergunning voor het bouwen van een paardenbak en het gebruik van gronden als zorgboerderij in de gemeente Sittard-Geleen (3 juli 2019): *Op 28 meter van de paardenbak bevindt zich de woning van de buurman. De buurman stelt geur- en stofoverlast te ondervinden van de paardenbak en maakt daarom bezwaar. In dit geval bedroeg de richtafstand 30 meter, en werd hier met 28 meter dus niet aan voldaan. De buurman voert verder aan dat hij de mogelijkheid heeft om vergunningvrij een mantelzorgwoning in zijn achtertuin te bouwen. De uiterste situering van de gevel zal in dat geval veel dichterbij liggen dan 28 meter. Door het college was enkel gemotiveerd dat de geringe afstand van de richtafstand ruimtelijk aanvaardbaar is, nu het gebruik van de paardenbak door drie paarden nauwelijks hinder veroorzaakt en niet vergelijkbaar is met de hinder afkomstig van een volwaardige manege. Hiermee was volgens de Afdeling door het college onvoldoende gemotiveerd dat ook met de uitbreidingsmogelijkheden in acht nemende een aanvaardbaar woon- en leefklimaat kan worden gerealiseerd.*
- Ruimtelijke onderbouwing 'Paardenbak Kleingouw 216 Andijk', gemeente Medemblik (september 2013): *De paardenbak in het plangebied wordt niet gerealiseerd ten behoeve van een bedrijfsmatige paardenhouderij, maar voor de hobbymatige paardenhouderij. De paardenbak in het plangebied zal daardoor een veel beperktere gebruiksintensiteit kennen dan een paardenbak die behoort bij een bedrijfsmatige paardenhouderij. Bovendien worden er geen lichtmasten bij de bak geplaatst. Om deze redenen, te weten hobbymatig gebruik, lage gebruiksintensiteit en het ontbreken van lichtmasten, hoeven de bovenstaande afstanden uit VNG-publicatie niet te worden aangehouden en is het verdedigbaar om deze met één stapje te verlagen. In de 'Beleidsregels Paardrijbakken' van de gemeente Medemblik wordt voor hobbymatige paardrijbakken ook uitgegaan van een richtafstand die met één stap is verlaagd (30 meter in plaats van 50 meter). Recente jurisprudentie van de Raad van State (LJN: BX7677, 201201481/1/A1) bevestigt ook dat voor paardenbakken zonder lichtmasten en met een lage gebruiksintensiteit niet hoeft te worden vastgehouden aan de voorgeschreven afstanden uit de VNG-publicatie. Een andere reden waarom de richtafstanden in de onderhavige situatie met één stapje kunnen worden verlaagd is gelegen in het omgevingstype. De richtafstanden uit de VNG-publicatie dienen te worden aangehouden tussen bedrijven en het omgevingstype "rustige woonwijk". Het plangebied is echter niet zozeer gelegen in een 'rustige woonwijk', maar meer in een gemengd gebied. In de directe nabijheid van het plangebied bevinden zich immers niet alleen woningen, maar ook andere functies, zoals een cafetaria met een grote buitenspeeltuin, een kantoor, een dorps huis, een kerk en een autorischool. Bij een gemengd gebied kunnen de afstanden volgens de VNG-publicatie, zonder dat dit ten koste gaat van het woon- en leefklimaat, met één afstandsstap worden verlaagd. Als de afstanden met één stapje worden verlaagd, dan luiden deze als volgt.*

Geur	Stof	Geluid	Gevaar
30 meter	10 meter	10 meter	0 meter

Richtafstanden één stap verlaagd

- ECLI:NL:RVS:2012:BV5074 bestemmingsplan 'Mr. Vermeulenstraat 2e fase, Loerbeek', uitspraak 15 februari 2012: De VNG-brochure kent geen indicatieve afstanden voor een paardenbak, zodat de raad aansluiting heeft gezocht bij de afstanden die de VNG-brochure hanteert voor een paardenfokkerij en een manege. Wat het aspect geur betreft wordt hierbij een richtafstand van 50 meter gehanteerd en wat het aspect geluid betreft een richtafstand van 30 meter. Indien de omgeving is aan te merken als "gemengd gebied", kunnen de richtafstanden volgens de VNG-brochure met één afstandsstap worden verlaagd, zonder dat dit ten koste gaat van het woon- en leefklimaat. Het begrip "gemengd gebied" wordt gebruikt om richtafstanden aan te geven tussen een bedrijventerrein of bedrijfslocatie in een gebied met een matige tot sterke functiemenging. Lintbebouwing in het buitengebied met overwegend agrarische en andere bedrijvigheid kan volgens de VNG-brochure als gemengd gebied worden beschouwd. De Afdeling stelt op grond van de stukken en het verhandelde ter zitting vast dat de raad voor de beoordeling van de richtafstand kon uitgaan van een gemengd gebied. Voor een paardenfokkerij of een manege geldt in dat geval volgens de VNG-brochure een richtafstand van 30 meter van enerzijds de perceelsgrens van het bedrijf van tot anderzijds de gevel van een woning.

De gemeente Midden-Drenthe heeft in haar beleid, Beleidsnotitie Paardenhouderij (vastgesteld 26 januari 2012) aangegeven dat de impact van hobbymatige paardenhouderijen aanzienlijk minder is dan paardenfokkerijen (SBI-1993: 0122) als maneges (SBI-1993: 926). De voorgeschreven afstand voor bedrijfsmatige paardenhouderijen (50

meter) kan voor hobbymatige paardenhouderijen dan volgens hen ook met één afstandstap worden gecorrigeerd naar 30 meter. Deze afstand dient te worden gemeten vanaf de grens van de meest hinder veroorzakende faciliteiten (paardenbak en/of mestopslag) tot de dichtstbijzijnde woning van derden. In de beleidsnotitie van de gemeente Slochteren (Beleidsnotitie paardenbakken, 16 april 2009) wordt bij hobbymatig gebruik van een paardenbak zelfs de minimale afstand van 25 meter aangehouden, gemeten vanaf de rand van de paardenbak. Een differentiatie in de afstanden die genoemd worden in de beleidsnotitie, voor bedrijfsmatig of hobbymatig gebruik, is vanwege het verschil in gebruiksintensiteit van de bak en vooral het verschil in geluidsproductie.

Uit jurisprudentie komt naar voren dat er niet zomaar afgeweken wordt van de VNG richtafstand. Bij het afwijken van de richtafstanden wordt de onderbouwing vaak als te minimaal ervaren. Hierbij hebben alle uitspraken wel betrekking op paardenbakken een relatie tot woningen. Uit de jurisprudentie komt naar voren dat een paardenbak niet vaak wordt vergeleken met betrekking tot richtafstanden tot een kinderboerderij. Uit de jurisprudentie komt wel naar voren dat er in verschillende gevallen een stap omlaag wordt gedaan in de richtafstand van een manege, dit wordt gedaan als:

- Het gaat om een hobbymatige paardenbak, en/of;
- het gelegen is in een gemengd gebied.

Hieronder wordt verder ingegaan op wanneer een paardenbak als hobbymatig is bestempeld in de jurisprudentie en wanneer een gebied gezien wordt als gemengd gebied.

Hobbymatige paardenbak

Om een goede uitspraak te kunnen doen of er sprake is van hobbymatig gebruik van de paardenbak aan het Koffielaantje 34, is er eerst een duidelijker beeld nodig van het gebruik van de paardenbak en het aantal paarden. Hierover is contact gezocht met de bewoners van Koffielaantje 34 (25 december 2021). Hieruit is gebleken dat er op het perceel twee paarden en één pony wordt gehouden. Het betreffen twee sportpaarden die hoog in de sport lopen (nationaal niveau Prix St Georges). De paarden worden gereden door de bewoners zelf. De benodigde dagelijkse trainingen worden gedaan in de paardenbak op verschillende tijdstippen. Als de paarden niet worden gereden, lopen ze overdag buiten in de bak of in de wei. De pony wordt gereden door de kinderen. Dit gebeurt meerdere keren per week onder begeleiding. De eigenaren verwachten in de toekomst dat de kinderen samen tegelijk in de bak gaan rijden.

In verschillende rechtelijke uitspraken wordt gesproken over hobbymatig gebruik van een paardenbak bij:

- Ruimtelijke onderbouwing 'Paardenbak Kleingouw 216 Andijk', gemeente Medemblik (september 2013): *Hobbymatige paardenbak met afmetingen van 16,5m bij 27,5m in de achtertuin van het perceel. De paardenbak is volgens de ruimtelijke onderbouwing bedoeld voor het hobbymatig houden, trainen en africhten van eigen paarden. De bak bestaat uit een niet-overdekte piste met een aangepaste bodem. De oppervlakte bedraagt 454 m². De paardenbak zal niet worden voorzien van lichtmasten.* Hierbij wordt onder lid 32.5 onder h aangegeven dat de hobbymatige paardenbak alleen gebruikt mag worden door de bewoners en het hobbymatig gebruik beperkt moet blijven tot twee paarden.
- ECLI:NL:RVS:2019:876 Omgevingsvergunning vergroten woning gemeente Apeldoorn, 20 maart 2019, . [...] *In de aanvraag om omgevingsvergunning wordt verwezen naar gebruik voor het hobbymatig houden van twee paarden. Voor zover de paarden ook worden gebruikt ten behoeve van de praktijk voor speltherapie van [derde-partij 2], hetgeen volgens haar verklaringen ter zitting overigens niet (meer) het geval is, bestaat die functionele verbondenheid evenzeer. Dat feitelijk drie paarden worden gestald en twee paarden een andere eigenaar hebben, maakt niet dat geen sprake meer is van functionele verbondenheid. De rechtbank merkt daarbij verder op dat, gelet op het beperkt aantal paarden geen sprake is van bedrijvigheid in een omvang alsof zij bedrijfsmatig is.*
- ECLI:NL:RBDHA:2021:12272 Omgevingsvergunning reeds gebouwde paardenstal, gemeente Pijnacker-Nootdorp (2 november 2021), Daarnaast is de rechtbank van oordeel dat verweerder in redelijkheid het standpunt heeft kunnen innemen dat in dit geval het *hobbymatig houden van maximaal twee paarden binnen de bestemming 'Agrarisch – Weide' is toegestaan.*

Naast bovenstaande jurisprudentie worden in verschillende beleidsnotities van diverse gemeentes ook duiding gegeven aan het hobbymatig gebruik en houden van paarden:

- Op 11 april 2016 heeft de milieumedewerker van de RUD (Regionale Uitvoeringsdienst Drenthe) een aanvraag omgevingsvergunning beoordeeld. Hij komt tot de volgende conclusie: 'Beoordeeld dient te worden of al dan niet sprake is van een inrichting in de betekenis van de Wet milieubeheer'. Bij het houden van 2, 3 à 4 paarden is dit

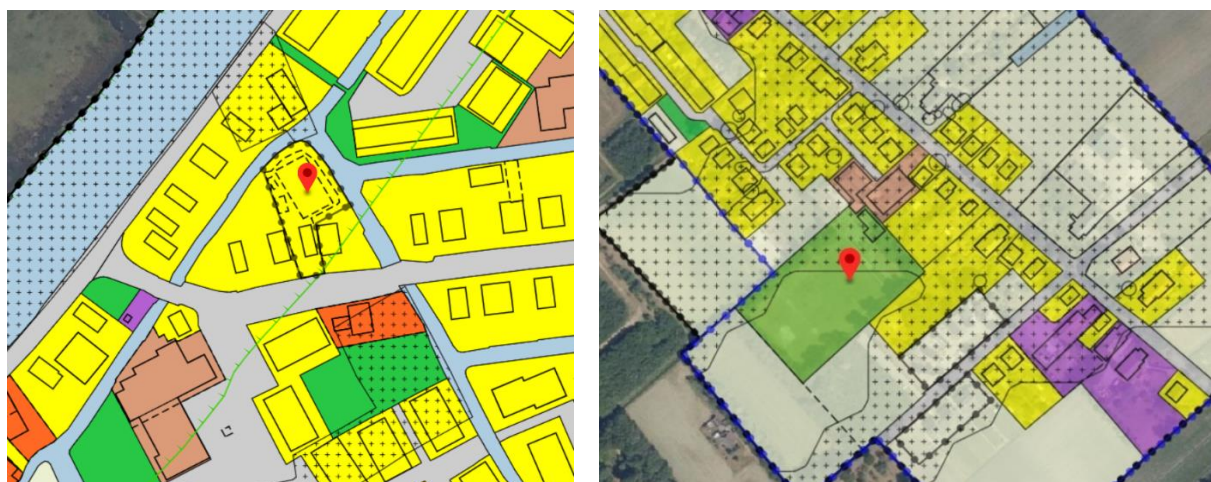
niet het geval. Op grond jurisprudentie is het houden van bovengenoemd aantal paarden als hobbymatig te beschouwen. Het houden van 2, 3 à 4 paarden is niet van een bedrijfsmatige omvang.

- Beleidsregels paardenbakken, Gemeente Wijdemeren Vastgesteld door burgemeester en wethouders van Wijdemeren op 8 augustus 2006. *Zodra er sprake is van het vragen van vergoedingen, het aanbieden van stallingsruimten en andere faciliteiten aan derden, is het hobbymatige aspect verdwenen. Op dat moment is er sprake van het bedrijfsmatig houden van paarden. Het hoeft daarbij niet per se te gaan om een bedrijf, in die zin dat het hoofdkomen uit deze vergoedingen komt*
- Beleidsnotitie paardenbakken (hobbymatig) 2012, gemeente Eijsden-Margraten, 10 januari 2013, *Hobbymatig: Het hobbymatig houden van paarden vindt veelal plaats bij of in de buurt van agrarische bedrijfswoningen of burgerwoningen in het buitengebied. Het hobbymatig houden van paarden kenmerkt zich o.a. door het ontbreken van een winstoogmerk en de beperkte omvang van het aantal paarden.* Hierbij is het van belang dat de paarden en de paarden bak voor eigen gebruik is (van de desbetreffende bewoners) *In algemene zin wordt een bovengrens van 5 paarden aangehouden voor hobbymatig gebruik.*
- Beleidsnota Hobby- en bedrijfsmatig houden van paarden en het oprichten van paardenbakken, gemeente Amstelveen, juni 2007. *Het hobbymatig houden van paarden kenmerkt zich o.a. door het ontbreken van een winstoogmerk en de beperkte omvang van het aantal paarden, welke strekt ter persoonlijk gebruik door de bewoners. In algemene zin wordt een bovengrens van 5 paarden aangehouden voor hobbymatig gebruik. Deze grens wordt ingegeven door vaste jurisprudentie op basis waarvan minder dan 5 paarden als hobbymatig wordt aangemerkt.*

Tot slot is het houden van maximaal vier paarden in principe vergunningvrij en ook niet meldingsplicht (volgens artikel 1.18, Activiteitenbesluit Milieubeheer). Uit de jurisprudentie en beleidsnotities (hierboven) blijkt dat het houden van 2 tot 5 paarden vaak als hobbymatig wordt gezien. Hierbij is het wel van belang dat het winstoogmerk voor het houden van paarden ontbreekt. Er mag daarom geen sprake zijn van het vragen van een vergoeding voor het aanbieden van stallingsruimten en andere faciliteiten aan derden. Ook wordt er in de jurisprudentie een sterk verband gelegd tussen hobbymatig en het eigen gebruik. De paardenhouder aan Koffielaantje 34 heeft twee paarden en één pony die enkel gebruikt worden de bewoners en hun kinderen (eigen gebruik) voor de sport. Het is dus in dit geval terecht dat er uit wordt gegaan van hobbymatige gebruik.

Gelegen in een gemengd gebied

In meerdere rechterlijke uitspraken wordt aangegeven dat in een gemengd gebied andere richtafstanden gehanteerd worden, namelijk een stap verlaagd, dus geur: 30 meter, stof 10 meter en geluid 10 meter. Op de locatie van de paardenbak/basisschool kan gesproken worden van een gemengd gebied. Naast de woningen aan de oostzijde van het gebied, bevinden er zich in de directe nabijheid van het plangebied ook agrarische, maatschappelijke en bedrijfsmatig bestemde gronden (zie Figuur 6, rechts). Deze kenmerken zijn bijvoorbeeld ook terug te zien in het gemengde gebied in Kleingouw 216 Andijk (zie Figuur 6, links), gemeente Medemblik (zie eerder benoemde jurisprudentie).

Figuur 5: Links: Situatie in Kleingouw 216 Andijk gemeente Medemblik. Rechts: Plangebied Eexterveen en geldende bestemmingen

6 Conclusie en aanbevelingen

Conclusie

Er worden geen negatieve effecten verwacht door de geluidsbelasting vanwege de basisschool op de paarden in de paardenbak of wei. Uit het akoestisch onderzoek is gebleken dat de geluidsbelasting bij de paardenbak circa 35 tot 40 dB zal zijn. Deze waarden liggen nog onder de geluidswaarden die geadviseerd worden (door de LTO) voor de rust in de nacht (45 dB). Doordat het schoolplein, vanaf de paardenbak gezien, achter het schoolgebouw komt te liggen, heeft deze bebouwing een geluidsafschermende functie.

Voor de positionering van de school dient er rekening te worden gehouden met richtafstanden tussen de paardenbak en de school. Vanuit de VNG richtlijnen zou in principe uitgegaan moeten worden van de maximale contouren die gekoppeld zijn aan de 'inrichting manege'. Uit jurisprudentie blijkt echter dat er in verschillende gevallen onderscheid wordt gemaakt in bedrijfsmatig en hobbymatige paardenbakken, en of de locatie in een rustige woonwijk of in een gemengd gebied is gelegen. In paragraaf 5.2 is onderbouwd dat er op deze locatie sprake is van hobbymatige gebruik en een gemengd gebied. Op basis van de jurisprudentie zou daarom voor deze locatie uitgegaan kunnen worden van de minimale contouren bij een (hobbymatige) paardenbak die in gemengd gebied ligt. Dit betekent dat de richtafstanden van een 'inrichting manege' met één stap verlaagd mogen worden (zie onderstaande tabel).

Geur	Stof	Geluid	Gevaar
30 meter	10 meter	10 meter	0 meter

Tabel 2: richtafstanden met één stap verlaagd

Deze richtafstanden dienen gemeten te worden van vanaf de bestemmingsgrens van de enkelbestemming 'agrarisch – cultuurgrond' waarbinnen de hobbymatige paardenbak zich bevindt. Hierbij moet gemeten worden tot het bouwvlak van de toekomstige school. De voorkeurslocatie voor de basisschool ligt dan nog binnen de geurcontour (van 30 meter) van de paardenbak. Wanneer vastgehouden wordt aan deze specifieke positionering van de basisschool (zie aanbevelingen) is het noodzakelijk nader onderzoek te doen om aan te tonen dat er geen overmatige hinder plaatsvindt. Voor de aspecten stof en geluid is dit niet aan de orde omdat de basisschool buiten deze milieucontour ligt.

Aanbevelingen

Aanbevolen wordt om de positie van het schoolgebouw in het plangebied te heroverwegen. Op basis van de aangegeven afstanden in tabel 2, die volgen uit de jurisprudenties op de VNG richtlijnen, zou er een afstand van 30 meter aangehouden moeten worden tussen het bouwvlak van de school (in het nog op te stellen bestemmingsplan) en de bestemmingsgrens van de enkelbestemming 'agrarisch – cultuurgrond' waarbinnen de hobbymatige paardenbak is toegestaan. Op deze manier kan voldaan worden aan de richtafstanden conform de Handreiking Bedrijven en milieuzonering, als uitgegaan wordt van een kleinere richtafstand vanwege het aanmerken als gemengd gebied en doordat er sprake is van hobbymatig gebruik van de paardenbak. Nader onderzoek naar de genoemde milieuaspecten is dan voor (de hergepositioneerde locatie buiten de 30 meter contour van) de school niet meer noodzakelijk.

Wanneer de school binnen de contour van 30 meter van de paardenbak voorzien blijft, is er nader onderzoek noodzakelijk. Zoals uit jurisprudentie blijkt is een kwalitatieve onderbouwing in dit soort gevallen niet voldoende. Uit nader onderzoek zou moeten blijken of de geringe afstand tussen de paardenbak en de basisschool aanvaardbaar is vanuit een goed woon- en leefklimaat.